

Τα ποτά μεθούν το φορολογικό σύστημα;

Του Γεώργιου Αγαπητού*

Κάθε αύξηση των φορολογικών συντελεστών, ιδίως όταν η οικονομία βρίσκεται στη φάση της ελληνικής οικονομίας, είναι παράλογη και συνεπάγεται μόνον αρνητικά αποτελέσματα.

Ειδικότερα, η αύξηση των φορολογικών συντελεστών έχει αποδειχθεί διεθνώς ότι μειώνει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας γιατί αυξάνει το κόστος της παραγωγής και τον πληθωρισμό, δεδομένου ότι όλοι οι φόροι αποτελούν στοιχείο του κόστους ενός αγαθού ή υπηρεσίας και μετακυλιούνται στην κατανάλωση. Επιπλέον έχει παρατηρηθεί ότι η αύξηση των φορολογικών συντελεστών οδηγεί σε αντίθετο αποτέλεσμα από εκείνο που επιδιώκει το κράτος, δηλαδή αντί να αυξάνονται τα φορολογικά έσοδα αυτά μειώνονται. Κι αυτό δεν είναι παράξενο γιατί αυξανόμενου του φόρου αυξάνεται η τιμή των προϊόντων και στη συνέχεια μειώνεται η συνολική ζήτηση (Καμπύλη Laffer). Η μείωση, συνεπώς, των φορολογικών συντελεστών είναι ο πιο αποτελεσματικός μοχλός για την εξασφάλιση οικονομικής ανάπτυξης και μείωση της ανεργίας.

Επιβεβαιώνονται από τις εξελίξεις

Οι απόψεις αυτές επιβεβαιώνονται από τις εξελίξεις σε πολλούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας στα προϊόντα των οποίων αυξήθηκαν οι φορολογικοί συντελεστές και από τα επίσημα στοιχεία του κρατικού προϋπολογισμού του οικ. έτους 2006. Για παράδειγμα στα προϊόντα οινοπνεύματος και ποτών το 2005 ο ειδικός φόρος κατανάλωσης αυξήθηκε (Ν. 3336/2005) κατά 20% (από 908 ευρώ σε 1.090 ευρώ ανά 100 λίτρα). Η αύξηση αυτή το 2005 οδήγησε στη μείωση της κατανάλωσης και της αντίστοιχης δαπάνης των τουριστών και στη μη σημαντική αύξηση των φορολογικών εσόδων. Αναπόφευκτα έχει αρνητικές επιπτώσεις και στην απασχόληση, δεδομένου ότι στη διακίνηση και εμπορία ποτών απασχολούνται 150.000 άτομα. Αυτό συμβαίνει, γιατί δεν λήφθηκε υπόψη ότι το 2004 τα φορολογικά έσοδα από τη φορολόγηση των ποτών αυξήθηκε μόνον κατά 2,4%, ενώ το σύνολο των φο-

ρολογικών εσόδων του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκε κατά 6,4%. Επιπλέον δεν εκτιμήθηκε το γεγονός ότι σύμφωνα με έρευνα της ICAP το 2004 σε σύνολο 155 επιχειρήσεων του κλάδου οι 60 παρουσίασαν μείωση τζίρου έως και 59%, 80 επιχειρήσεις είχαν μειωμένα καθαρά αποτελέσματα και 29 έκλεισαν με ζημιές.

Αναπόφευκτη η μείωση

Η μείωση της κατανάλωσης στον κλάδο των ποτών είναι αναπόφευκτη μετά την αύξηση της φορολογικής τους επιβάρυνσης γιατί η ελαστικότητα ζήτησης είναι μεγαλύτερη της μονάδας, με τελικό αποτέλεσμα την μη πραγματοποίηση των προβλεπομένων φορολογικών εσόδων που αναμένεται από μια αύξηση των φορολογικών συντελεστών. Αυτό σημαίνει ότι οι αρνητικές επιπτώσεις αυτής της αύξησης υπερτερούν των θετικών συνεπειών και πρέπει να αποφεύγεται αυτή η πολιτική από το υπουργείο Οικονομικών, δεδομένου ότι τα δημοσιο-οικονομικά ελλείμματα απειροελάχιστα επηρεάζονται ή βελτιώνονται ακόμη και από την αύξηση των συντελεστών ενός φόρου, ο οποίος συμμετέχει στο σύνολο των φορολογικών εσόδων (κατά την περίοδο 2004 - 2006) με ποσοστό 0,6% (π.χ. για το 2005: 240 εκατ. ευρώ/39.140 εκατ. ευρώ) και 0,4% στο σύνολο των δαπανών (χωρίς χρεοϋσία) του κρατικού προϋπολογισμού (240 εκατ.

ευρώ/55,6 εκατ. ευρώ).

Στην Ε.Ε. και σε εναρμονισμένη βάση (οδηγίες 92/182 και 92/184) επιβάλλεται ειδικός φόρος κατανάλωσης στα οινοπνευματώδη ποτά, ο οποίος ποικίλλει ανάλογα με τη μορφή και την περιεκτικότητα οινοπνεύματος. Μπίρα, κρασί, ρουμπό ποτά παραγόμενα με ζύμωση, ενδιάμεσα προϊόντα και αιθυλική αλκοόλη. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η χώρα μας είναι 19η μεταξύ των 20 χωρών της Ε.Ε. στην κατανάλωση αλκοολούχων ποτών (μαζί με μπίρα) κι αυτό ίσως οφείλεται στην υψηλή φορολογική επιβάρυνση, ιδίως σε σύγκριση με τις ανταγωνίστριες τουριστικές χώρες. Συγκεκριμένα, στην Κύπρο ο ΕΦΚ είναι 595 ευρώ, στην Ισπανία 740 ευρώ, στην Ιταλία 731 ευρώ, στην Πορτογαλία 898 ευρώ και στην Ελλάδα 1.090 ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι ο κλάδος υπερφορολογείται και ότι τα προσφερόμενα προϊόντά του δεν είναι πλέον είδος πολυτέλειας αλλά λαϊκής κατανάλωσης, δεδομένου μάλιστα ότι για πολύ χρονικό διάστημα οι τιμές τους κατ' ανάγκην, εξαιτίας της αύξησης της φορολογίας, παραμένουν σταθερές.

Αρνητικές επιπτώσεις

Η περαιτέρω αύξηση του ΕΦΚ στα οινοπνευματώδη ποτά, σε συνδυασμό με την αύξηση του ποσοστού των ανελαστικών δαπανών των νοικοκυριών, χωρίς ουσιαστική αύξηση του οικογενειακού

εισοδήματος συνεπάγονται τις παραπάνω αρνητικές επιπτώσεις και οδηγούν στη διόγκωση του λαθρεμπορίου ή παραεμπορίου ποτών και στη ζήτηση φθηνότερων υποκατάστατα ποτών τα οποία είναι χαμηλής ποιότητας και πωλίες φορές νοθευμένα.

Η άποψη ότι η συνολική μέση φορολογική επιβάρυνση στη χώρα μας είναι χαμηλότερη, σε σύγκριση με εκείνη των άλλων χωρών της Ε.Ε. (κάτι που δεν ισχύει για τα αλκοολούχα ποτά) και κατά συνέπεια υπάρχουν περιθώρια που δικαιολογούν αύξηση των φορολογικών συντελεστών δεν ευσταθεί. Κι αυτό γιατί στη χώρα μας μπορεί η μέση φορολογική επιβάρυνση να είναι χαμηλότερη, π.χ. σε σύγκριση με την Αγγλία, αλλά πολλοί ξεχνούν ότι ο Έλληνας πληρώνει σε ιδιώτες πωλητές αγαθά ή υπηρεσίες που έπεται ότι του προσφέρει το κράτος (δημόσια αγαθά), όπως είναι η υγεία, η παιδεία, η ασφάλιση και η διέλευση στους δρόμους (δίδυμα), τα οποία δεν αναγκάζονται να πληρώνουν άλλοι Ευρωπαίοι πολίτες. Αυτό σημαίνει ότι η πραγματική φορολογική επιβάρυνση στη χώρα μας είναι πολύ πιο υψηλή από εκείνη των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών.

Ο Γεώργιος Αγαπητός είναι καθηγητής Δημόσιας Οικονομικής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΔΕ), πρώην υπουργός Οικονομικών